Přelomu devatenáctého a dvacátého století ve Francii se říká Krásná epocha. Zejména Paříž, její velkorysé bulváry, rozmach umění a technického pokroku dávají tomuto označení za pravdu. S odstupem času mají lidé tendenci idealizovat minulost, zejména v konfrontaci se smutnou či šedou přítomností. Krásná epocha ve Francii skončila v zákopech Verdunu a na Marně, skončila milióny mrtvých s jejichž jmény na pomníčcích se jsem se setkával při všech cestách po této nádherné a veliké zemi.

Epochy pokládané s odstupem času za krásné má i území objevené Praotcem Čechem. Mezi ně je řazeno panování císaře Františka Josefa I, doba tzv. První republiky či šedesátá léta minulého století.

Obě první epochy znám jen z četby, dějepisu či z vyprávění. Pokud by byly splnitelné sny, chtěl bych aspoň jednou na vlastní oči vidět představení v Divadle Vlasty Buriana, jakoukoli hru Osvobozeného divadla či vidět představení v Národním divadle ve slavné éře K.H. Hilara.

Šedesátá léta minulého století nejsou jen fenoménem našich dějin. Ale jako dospívající jsem je díky Železné oponě, kterou se mi v těchto létech nepodařilo projít, vnímal onu dobu především u nás.

Byla to doba plná paradoxů. Na Hradě, a především na ÚV KSČ, vládl nevzdělaný primitiv s odborností hráče mariáše, který ale byl kmotrem dceři spisovatele Jana Procházky, pozdější chartistce Lence Procházkové. Tento český primitiv si rozuměl s jiným vládcem jedné šestiny světa, který v roce 1956 poprvé nazval vzývaného boha vrahem.

Dodnes si pamatuji ten všeobecný optimismus, rozmáchlá gesta slibující dvěma rodinám bydlícím v jedné místnosti brzké vyřešení bytového problému, slibující nedělní lety do vesmíru místo výletů do Šárky a slibující mladé generaci žití v tom bájném komunismu.

V šedesátých letech tu byla generace, o níž zpívá Vladimír Mišík textem Václava Hraběte: "Já narozený za války, vychovaný v míru". Generace zastoupená desítkami jmen, ať jsou to herci a muzikanti divadel malých forem, režiséři Nové vlny, spisovatelé a básníci.

Vedle ranních front na zadní hovězí, vzácné pomeranče na Vánoce a občasný nedostatek čehokoli v obchodě, je pro mě symbolem oněch let mladý člověk představovaný Vladimírem Pucholtem ve filmu Starci na chmelu. Září z něj veliká touha být slušný a čistý člověk, když před šedesátými léty byla padesátá léta s plnými lágry a kriminály, kterým z veliké části tleskala generace otců a matek Starců na chmelu.

Když "zuřilo" Pražské jaro 1968, bylo mi 16 let. Mému tátovi bylo přibližně stejně, když v březnu 1939 do Prahy přijeli Němci. To jaro se mi se odstupem let zdá jako nepřetržitě krásné počasí plné krásných holek v začínajících minisukních, plné nádherné muziky psané u nás i v světě, jako každodenní čtení spousty novin a časopisů, náhle volně píšících. Snad největším paradoxem tohoto jara byl dobrovolný vstup tisíců lidí do řad strany, která přesně před dvaceti lety zničila demokracii. Lidé mají rádi iluze a rádi jim podléhají.

Zažil jsem několikrát nádherný pocit lidské sounáležitosti. Poprvé tomu bylo právě ke konci té krásné epochy šedesátých let, včetně těch pár dnů po 21.srpnu 1968. Bohužel radost vydržela jen pár týdnů a podruhé jsem ji zažíval až v listopadových dnech 1989, kdy se rovněž rozplynula v šedi denních starostí, byť již ve svobodné zemi.

Ale proč tady vlastně medituji, zda šedesátá léta byla či nebyla onou krásnou epochou? Snad proto, že věřím, že i dnes potkávám mezi lidmi na festivalech a koncertech muziky, kterou mám rád, alespoň vzdáleně ten odlesk lidské sounáležitosti, který mě potkával v oněch letech. Bez víry totiž není život životem, ale jen existencí.